

Óvodapedagógus alapszak, pedagógia-pszichológia ismeretkör (Neveléstudományi Tanszék tárgyai)

ÓP24NA06A01	Szakmai készségfejlesztés
ÓP24NA06A02	Bevezetés a pszichológiába
ÓP24NA06A03	Pedagógiai problémátörténet
ÓP24NA06A04	A játék pszichológiája és pedagógiája I.
ÓP24NA06A05	A játék pszichológiája és pedagógiája II.
ÓP24NA06A06	Fejlesztésléktan
ÓP24NA06A07	Kutatásmódszertan
ÓP24NA06A08	Óvodapedagógia I.
ÓP24NA06A09	Óvodapedagógia II.
ÓP24NA06A10	Pedagógiai pszichológia
ÓP24NA06A11	Inkluzív nevelés
ÓP24NA06A12	Pedagógia-pszichológia szigorlat

Tárgyleírás

Tárgy neve: Szakmai készségfejlesztés (Improving Professional Skills)

Tárgyfelelős neve: Kolosai Nedda Ilona Dr.

Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja:

Csoportdinamikai történések és célzott gyakorlatok speciális technikák alkalmazásával ön és társismereti tapasztalatok nyújtása, a pszichológiai kulturáltság erősítése és a kapcsolati készségek formálása, a hallgatók pályaszocializációjának elősegítése, a pedagógiai munka hatékony végzéséhez és a felsőoktatási tanulmányokhoz szükséges készségek és képességek fejlesztése.

tudás:

- Ismeri az óvodapedagógusi hivatás szakmai, etikai és jogi szabályait, társadalmilag elfogadott normáit, az óvodapedagógus szerepkörhöz tartozó kommunikáció sajátosságait és hatásrendszerét.

képesség:

- Adaptív módon épít a 3–7 éves gyermekek eltérő személyiségére, előzetes tapasztalataira, tudására, kompetenciáira, életkori sajátosságaira.
- Támogatja a 3–7 éves gyermek személyiségének harmonikus kibontakoztatását, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkorspecifikus alakítását.

attitűd:

- Személyiségét előítélet-mentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítőkész attitűd jellemzi, inkluzív és multikulturális szemlélettel rendelkezik, törekszik a kulturális önazonosság megőrzésének, ápolásának elősegítésére és a gyermekközösségbe történő beilleszkedés támogatására.

autonómia és felelősség:

- Felelősséget vállal az óvodai nevelési folyamat tervezése során hozott döntéseiért és pedagógiai tevékenységének következményeiért.
- Reflektív óvodapedagógusként, autonóm személyiségként szakmai fejlődésének tudatos irányítója.

Az oktatás tartalma:

Önismeret, én-kép, én-ideál, az önmegítélés pontossága. Csoportalkotás, csoportfolyamatok, csoportdinamika. Együttesség, mint csoportos erő. Bizalom és önbizalom. Sikerek és kudarcok. Együttműködés. Asszertív kommunikáció. A személypercepció törvényszerűségei, személyek megismerésének sajátosságai, lehetőségei. Társas hatékonyság és tolerancia. Az önérvényesítés lehetőségei és határai. Konfliktuskezelési stratégiák. A pedagógus pályához szükséges képességek és készségek. Tanulási stílusok és stratégiák. Jövőkép és elvárások.

A számonkérés és értékelés rendszere: háromfokozatú gyakorlati jegy

Irodalom:

Kötelező irodalom:

1. Rudas János (2016). Delphi örökösei – Önismereti csoportok – Elmélet, módszer, gyakorlat. Oriold és Társai Kiadó.
2. F. Várkonyi Zsuzsa (2020). Tanulom magam Életműsorozat 1. kötet. Háttér Kiadó.
3. Simon M, Laham (2014). Miért jó, ha néha rosszak vagyunk? HVG Kiadó Zrt.

Ajánlott irodalom:

1. Buda Béla (2002). Mentálhigiéne - A lelki egészség társadalmi, munkaszervezeti, pszichokulturális és gyakorlati vetületei Animula
2. Bakó Tihamér (2017). Utak és ösvények - Életünk váltófázisai és válságai. Psycho Art.
3. Lipták, Erika és Kereszti Zsuzsa (2023, Szerk). Kultúrkörök 1. A Rogers Iskola pedagógiai műhelyének sorozata. Carl Rogers Óvoda és Iskola.

Az oktatás célja angolul:

Group dynamic events and targeted exercises using special techniques to provide self- and peer-knowledge experiences, strengthen psychological culture and form relationship skills, promote the career socialization of students, develop the skills and abilities necessary for the effective performance of pedagogical work and higher education studies.

knowledge:

- Familiar with the professional, ethical, and legal regulations of the kindergarten teacher profession, socially accepted norms, communication specifics, and the impact system associated with the kindergarten teacher's role.

skills:

- Builds adaptively on the diverse personalities, previous experiences, knowledge, competencies, and age-specific characteristics of 3-7-year-old children.

attitude:

- Characterized by a personality of impartiality, tolerance, social sensitivity, and a supportive attitude, with an inclusive and multicultural perspective. Strives to preserve and support cultural self-identity and facilitate integration into the child community.

autonomy and responsibility

- Assumes responsibility for decisions made during the planning of the kindergarten education process and the consequences of their pedagogical activities.
- As a reflective kindergarten teacher, acts as the conscious director of their professional development.

Az oktatás tartalma angolul:

Self-knowledge, self-image, self-ideal, accuracy of self-assessment. Group formation, group processes, group dynamics. Togetherness as group strength. Trust and confidence. Successes and failures. Cooperation. Assertive communication. Laws of person perception, peculiarities and possibilities of getting to know people. Social efficiency and tolerance. Possibilities and limits of self-assertion. Conflict management strategies. Abilities and skills required for the teaching profession. Learning styles and strategies. Vision and expectations.

A számonkérés és értékelés rendszere angolul: Practice mark (three-point evaluation)

Idegen nyelven történő indítás esetén az adott idegen nyelvű irodalom:

1. Harwell, S. H. (2003). *Teacher Professional Development: It's Not an Event, It's a Process*. CORD
2. Taggart, G. L. & Wilson, A. P. (2005). *Promoting Reflective Thinking in Teachers*. Thousand Oaks: Corwin Press.

Tárgyleírás

Tárgy neve: Bevezetés a pszichológiába (Introduction to Psychology)

Tárgyfelelős neve: Serfőző Mónika

Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja:

Megismertetni a tudományos pszichológia nézőpontjait, alapfogalmait, a gyerekek nevelése szempontjából legfontosabb elméleteit. Megalapozni a fejlődépszichológia, pedagógiai pszichológia tantárgyakat, felkelteni az ön- és társismereti igényt. Felkészíteni a pedagógiai munka mint társas térben végzett interaktív tevékenység elemzésére, hatékonyságának fokozására. Elősegíteni a toleráns, empátikus szemléletmód kialakulását.

tudás:

- Rendelkezik a 3–7 éves gyermek harmonikus és komplex személyiség-kibontakoztatását, teljes körű egészségfejlesztését megalapozó és elősegítő szaktudományos és módszertani ismeretekkel.
- Alapvető ismeretei vannak a 3–7 éves gyermek érési-fejlődési folyamatának pszichológiai, biológiai tényezőiről, jellemzőiről, törvényszerűségeiről és a gyermeki tanulás sajátosságairól.
- Ismeri az óvodás gyermek megismerésének módszereit.

képesség:

- Pedagógiai, pszichológiai, társadalomismereti és módszertani ismereteit az óvodai nevelés pedagógiai gyakorlatában adaptív módon, a gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőit, valamint a gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve alkalmazza.
- Támogatja a 3–7 éves gyermek személyiségének harmonikus kibontakoztatását, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkorspecifikus alakítását.

attitűd:

- Elkötelezett a 3–7 éves gyermek és a gyermekcsoport tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezését és bővítését elősegítő stratégiák, módszerek, tevékenységek megválasztása és a támogató környezet kialakítása iránt.
- Elkötelezett a 3–7 éves gyermekek teljes körű egészségfejlesztése iránt.

- Személyiségét előítélet-mentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítőkés attitűd jellemzi, inkluzív és multikulturális szemlélettel rendelkezik, törekszik a kulturális önazonosság megőrzésének, ápolásának elősegítésére és a gyermekközösségbe történő beilleszkedés támogatására.

autonómia és felelősség:

- Felelősséget vállal a rábízott 3–7 éves gyermekekért, a gyermekcsoportért, a nevelési intézményben végzett tevékenységéért.
- Hatáskörében felelősséget vállal a 3–7 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztéséért.

Az oktatás tartalma:

A pszichológia tárgya, területei, nézőpontjai. A személyiség fogalma, elméleti megközelítései. A tanulást megalapozó megismerési (kognitív) folyamatok: érzékelés-észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás. Az intelligencia és a kreativitás. A tanulás pszichológiai értelmezése. A tanulás mint viselkedésváltozás. Viselkedésünk mozgatórugói: a motivációk és az érzelmek. A mentális egészség fogalma. A stressz és hatása, megküzdési stratégiák. A társas megismerés alapjai: a személypercepció és a benyomás alakulása.

A számonkérés és értékelés rendszere: ötfokozatú vizsga

Irodalom:

Kötelező irodalom:

1. Atkinson & Hilgard (2005) Pszichológia. Osiris Kiadó, Budapest
2. N. Kollár Katalin – Szabó Éva (2017, szerk.): Pedagógusok pszichológiai kézikönyve. I-III. Osiris Kiadó, Budapest.

Ajánlott irodalom:

1. Carver, C. S. - Scheier, M. F. (2006): Személyiségpszichológia. Osiris, Budapest.
2. Oláh Attila (2006, szerk.): Pszichológiai alapismeretek. Bölcsész Konzorcium.
3. Pléh Csaba (2022, szerk.): Pszichológia. Akadémiai kiadó.
4. Zimbardo, P. – Johnson, R. – McCann, V. (2017 ill. 2018): Pszichológia mindenkinek 1-4. Libri Kiadó.

Az oktatás célja angolul:

To introduce the perspectives and basic concepts of scientific psychology and the theories most relevant to children's education. To lay the foundations for the subjects of developmental psychology and educational psychology, and to stimulate the need for self and peer learning. To prepare students to analyse and enhance the effectiveness of pedagogical work as an interactive activity in a social space. To promote the development of a tolerant and empathic approach.

knowledge:

- Possesses scientific and methodological knowledge to support the harmonious and comprehensive development of 3-7-year-old children, laying the foundation for their overall health development.
- Has basic knowledge of the psychological and biological factors, characteristics, regularities of the developmental processes of 3-7-year-old children, and the peculiarities of child learning.
- Familiar with methods of understanding preschool children.

skills:

- Applies pedagogical, psychological, socio-scientific, and methodological knowledge adaptively in kindergarten education practice, considering the age characteristics of the child and the child group, as well as individual characteristics of the children.

- Supports the harmonious development of the personality of 3-7-year-old children, shaping the individual and age-specific physical, social, and cognitive abilities.

attitude:

- Committed to strategies, methods, and activities that facilitate the organization and expansion of experiences and knowledge of 3-7-year-old children and child groups.
- Committed to the comprehensive health development of 3-7-year-old children.
- Characterized by a personality of impartiality, tolerance, social sensitivity, and a supportive attitude, with an inclusive and multicultural perspective. Strives to preserve and support cultural self-identity and facilitate integration into the child community.

autonomy and responsibility

- Committed to strategies, methods, and activities that facilitate the organization and expansion of experiences and knowledge of 3-7-year-old children and child groups.
- Committed to the comprehensive health development of 3-7-year-old children.

Az oktatás tartalma angolul:

The subject, areas and perspectives of psychology. Concept of personality, theoretical approaches. Cognitive processes that underlie learning: perception-perception, attention, memory, imagination, thinking. Intelligence and creativity. Psychological understanding of learning. Learning as behaviour change. Drivers of our behaviour: motivations and emotions. The concept of mental health. Stress and its effects, coping strategies. Basics of social cognition: perception and impression formation.

A számonkérés és értékelés rendszere angolul: exam, five-point evaluation

Idegen nyelven történő indítás esetén az adott idegen nyelvű irodalom:

1. Nolen-Hoeksema S. Hilgard E. R. Atkinson R. L. Atkinson R. C. Fredrickson B. L. Loftus G. R. & Lutz C. (2014). Atkinson & Hilgard's Introduction to Psychology (16th ed.). Cengage Learning EMEA.

Tárgyleírás

Tárgy neve: Pedagógiai problémátörténet (Issues in History of Education)

Tárgyfelelős neve: Aggné Dr. Pirka Veronika

Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja:

A hallgatók értsék meg az óvodai nevelés, óvodapedagógusi szerep történetének főbb csomópontjait. Az oktatás célja, hogy a hallgatók megismerjék a reformpedagógiai irányzatok pedagógiai szemléletét és módszertani gyakorlatát, megjelenését és működését a magyar óvodai rendszerben.

tudás:

- Rendelkezik a 3–7 éves gyermek harmonikus és komplex személyiség-kibontakoztatását, teljes körű egészségfejlesztését megalapozó és elősegítő szaktudományos és módszertani ismeretekkel.

képesség:

- Pedagógiai, pszichológiai, társadalomismereti és módszertani ismereteit az óvodai nevelés pedagógiai gyakorlatában adaptív módon, a gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőit, valamint a gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve alkalmazza.

attitűd:

- Elkötelezett a 3–7 éves gyermek és a gyermekcsoport tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezését és bővítését elősegítő stratégiák, módszerek, tevékenységek megválasztása és a támogató környezet kialakítása iránt.
- Nyitott az újabb hazai és nemzetközi neveléstudományi kutatási eredmények, a módszertani innovációk és az információs és kommunikációs technológiák kínálta lehetőségek megismerésére és alkalmazására.

autonómia és felelősség:

- Óvodapedagógiai, szakmai tevékenységén túl felelősséget vállal saját intézménye küldetéséért és a hazai óvodaügy nemzetközileg is elismert értékeinek megőrzéséért.

Az oktatás tartalma:

A magyar óvodáztatás története. Az óvodapedagógus szerep változása történeti szempontból. Gyermekkortörténet, a gyermekszemlélet a különböző történeti korszakokban. A reformpedagógia fontosabb irányzatai, létrehozói, és hazai megjelenésük. New School iskolamodell, Montessori Maria pedagógiája, Rudolf Steiner és a Waldorf pedagógia, Freinet és a Jena-Plan pedagógia.

A számonkérés és értékelés rendszere: ötfokozatú gyakorlati jegy

Irodalom:

Kötelező irodalom:

1. Montessori, M. (2002): A gyermek felfedezése. Cartaphilus Kiadó, Budapest. ISBN: 2399973624640
2. Németh András & Pukánszky Béla (2004): A pedagógia problémátörténete, Gondolat, Budapest. ISBN 963-9567-18-3
2. 3. Németh András & Skiera, E. (1999): *Reformpedagógia és az iskola reformja*. Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN: 9631901688
3. Vekerdy Tamás (2021): Gyerekek, óvodák, iskolák. Kulcslyuk Kiadó. ISBN 9786155932564

Ajánlott irodalom:

1. Aggné Pirka Veronika és mtsai. (2014): Kora gyermekkor nevelés- és családtörténet. ELTE TÓK, Komárom. Letölthető: <http://mek.oszk.hu/18700/18709/18709.pdf>
2. Németh András (1996): A reformpedagógia múltja és jelene. Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN 963 19 0195 5

Az oktatás célja angolul:

Students should understand the main nodes in the history of pre-school education and the role of the pre-school teacher. The aim of the course is to familiarize students with the pedagogical approach and methodological practice of the reform pedagogical trends, their appearance and functioning in the Hungarian kindergarten system

knowledge:

- Possesses scientific and methodological knowledge to support the harmonious and comprehensive development of 3-7-year-old children, laying the foundation for their overall health development.

skills:

- Applies pedagogical, psychological, socio-scientific, and methodological knowledge adaptively in kindergarten education practice, considering the age characteristics of the child and the child group, as well as individual characteristics of the children.

attitude:

- Committed to strategies, methods, and activities that facilitate the organization and expansion of experiences and knowledge of 3-7-year-old children and child groups.
- Open to learning about and applying new national and international educational research results, methodological innovations, and opportunities offered by information and communication technologies.

autonomy and responsibility

- Beyond kindergarten pedagogical and professional activities, takes responsibility for the mission of their institution and the preservation of internationally recognized values of Hungarian kindergarten education.

Az oktatás tartalma angolul:

The history of Hungarian kindergarten education. The changing role of the kindergarten teacher from a historical perspective. History of childhood, the view of children in different historical periods. The main trends of reform pedagogy, their founders and their domestic emergence. New School school model, Montessori's Maria pedagogy, Rudolf Steiner and Waldorf pedagogy, Freinet and Jena-Plan pedagogy. A számonkérés és értékelés rendszere angolul:

Practice mark (five-point evaluation)

Idegen nyelven történő indítás esetén az adott idegen nyelvű irodalom:

1. McGraw Hill. Edwards, C. P. (Spring 2002). *Three approaches from Europe: Waldorf, Montessori, and Reggio Emilia*. Early Childhood Research & Practice: An Internet Journal on the Development, Care, and Education of Young Children.
<https://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1001&context=famconfacpub>

Tárgyleírás

Tárgy neve: A játék pszichológiája és pedagógiája I. (Play in Early Childhood Education I.)

Tárgyfelelős neve: Böddi Zsófia Dr.

Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja:

Játépszichológia – és pedagógia alapjainak elméleti és gyakorlati átadása. Az elméleti kereteken túl a gyermekek játékának támogatására történő felkészítés. A (z óvodai) játék gyermeki életben betöltött fontosságának megismertetése.

tudás:

- Rendelkezik a 3–7 éves gyermek harmonikus és komplex személyiség-kibontakoztatását, teljes körű egészségfejlesztését megalapozó és elősegítő szaktudományos és módszertani ismeretekkel.
- Tisztában van a játéktevékenység gyermeki fejlődésben betöltött meghatározó szerepével.
- Ismeri az óvodás gyermek megismerésének módszereit.
- Ismeri az óvodapedagógusi hivatás szakmai, etikai és jogi szabályait, társadalmilag elfogadott normáit, az óvodapedagógus szerepkörhöz tartozó kommunikáció sajátosságait és hatásrendszerét.

:

- Pedagógiai, pszichológiai, társadalomismereti és módszertani ismereteit az óvodai nevelés pedagógiai képesség gyakorlatában adaptív módon, a gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőit, valamint a gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve alkalmazza.
- Támogatja a 3–7 éves gyermek személyiségének harmonikus kibontakoztatását, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkorspecifikus alakítását.

attitűd:

- Elkötelezett a 3–7 éves gyermek és a gyermekcsoport tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezését és bővítését elősegítő stratégiák, módszerek, tevékenységek megválasztása és a támogató környezet kialakítása iránt.
- Elfogadja, hogy az óvodai nevelés gyermek-, játék- és tevékenységközpontú, befogadó, az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Nyitott a szimbolikus önkifejezési formák irányába, különös tekintettel a szabad játékra.
- Nyitott az újabb hazai és nemzetközi neveléstudományi kutatási eredmények, a módszertani innovációk és az információs és kommunikációs technológiák kínálta lehetőségek megismerésére és alkalmazására. autonómia és felelősség:

- Felelősséget vállal a rábízott 3–7 éves gyermekekért, a gyermekcsoportért, a nevelési intézményben végzett tevékenységéért.
- Felelősséggel tartozik az óvodás korú gyermek személyiségének sokoldalú, harmonikus kibontakoztatásáért, az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges személyi, tárgyi környezet megteremtéséért.

Az oktatás tartalma:

A játék fogalma, a gyermeki játék jellemzői. A játék elméleti megközelítése. Játék a korai életévekben, a játék típusai. A játék társas aspektusa. A gyermekek játékának szakszerű megfigyelése. A játék és az érzelmek, élmények kapcsolata, élményfeldolgozás. Környezeti tényezők hatása a gyermeki játékra. Az óvodáskorú gyermekek játékának támogatása.

A számonkérés és értékelés rendszere: ötfokozatú vizsga

Irodalom:

Kötelező irodalom:

1. 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról 1. melléklet a 63/2012. (XII. 17.) Korm. rendelethez Az Óvodai nevelés országos alapprogramja
2. B. Lakatos Margit (2010): Játépszichológia. Olvasókönyv óvodapedagógus hallgatóknak. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
3. Kolosai Nedda (2011): Komolyan venni a játékot – Pedagógiai segítő munka a mentálisan sérülékeny szülők gyermekeivel és családjával. In: F. Lassú Zsuzsa (szerk.): Gyermekek mentálisan sérülékeny családokban. Kézikönyv pedagógusoknak. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. 147-186.
4. Kovács György és Bakosi Éva (2005): Játépedagógiai ismeretek. Debrecen.
5. Stöckert Károlyné (2011): Kis játépszichológia. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

1. Smith, P. K. (2010). Children and Play. Chichester: Wiley-Blackwell.
2. Stanton-Chapman, T. L. (2015). Promoting positive peer interactions in the preschool classroom: The role and the responsibility of the teacher in supporting children's sociodramatic play. *Early Childhood Education Journal*, 43(2), 99-107. DOI: 10.1007/s10643-014-0635-8

Az oktatás célja angolul:

To provide the theoretical and practical background of the psychological and educational background of play. Besides presenting the theoretical background the course also prepares students for supporting play. The course also emphasizes the crucial role of play in the life of children.

knowledge:

- Possesses scientific and methodological knowledge to support the harmonious and comprehensive development of 3-7-year-old children, laying the foundation for their overall health development.
- Aware of the crucial role of play in child development.
- Familiar with methods of understanding preschool children.
- Familiar with the professional, ethical, and legal regulations of the kindergarten teacher profession, socially accepted norms, communication specifics, and the impact system associated with the kindergarten teacher's role.

skills:

- Applies pedagogical, psychological, socio-scientific, and methodological knowledge adaptively in kindergarten education practice, considering the age characteristics of the child and the child group, as well as individual characteristics of the children.
- Supports the harmonious development of the personality of 3-7-year-old children, shaping the individual and age-specific physical, social, and cognitive abilities.

attitude:

- Committed to strategies, methods, and activities that facilitate the organization and expansion of experiences and knowledge of 3-7-year-old children and child groups.

- Accepts that kindergarten education should be child-centered, play-centered, inclusive, and that pedagogical effects applied in kindergarten education should align with the child's personality.
- Accepts the forms - especially free play - of expressing inner status.
- Open to learning about and applying new national and international educational research results, methodological innovations, and opportunities offered by information and communication technologies.

autonomy and responsibility

- Responsibility for preschool-aged (from 3 to 7 ys.) children, group children and working in preschool settings.
- Responsibility for supporting the development of children's personality and manages the supportive climate and environment of a preschool group.

Az oktatás tartalma angolul:

Definition of play, the benefits of play. Theoretical approaches about play (e.g. ethological aspect, Piaget, Vigotsky, Winnicott). Play in the early years. Types of play. Social aspects of play. Professional observation of children's play. Relationships between experience, feelings and play in early childhood. Environmental factors. Supporting play.

A számonkérés és értékelés rendszere angolul:

exam, five-point evaluation

Idegen nyelven történő indítás esetén az adott idegen nyelvű irodalom:

1. Burghardt, G. M. (2012). Defining and Recognizing Play. In Nathan, P & Pellegrini, A. D. (eds.), *The Oxford Handbook of the Development of Play*. (pp. 1-18.). Oxford Handbooks Online, Oxford University Press. DOI: 10.1093/oxfordhb/9780195393002.013.0002
2. Else, P. (2014). *Making Sense of Play. Supporting children in their play*. Berkshire & New York: Open University Press, McGraw-Hill Education.
3. Smith, P. K. (2010). *Children and Play*. Chichester: Wiley-Blackwell.
4. Stanton-Chapman, T. L. (2015). Promoting positive peer interactions in the preschool classroom: The role and the responsibility of the teacher in supporting children's sociodramatic play. *Early Childhood Education Journal*, 43(2), 99-107. DOI: 10.1007/s10643-014-0635-8

Tárgyleírás

Tárgy neve: A játék pszichológiája és pedagógiája II. (Play in Early Childhood Education II.)

Tárgyfelelős neve: Kerekes Valéria

Tárgyfelelős tudományos fokozata: doktorjelölt

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja:

A hallgatók felkészülése a szabad játék támogatására. A játék feltételeinek megértése az óvodában. A gyermek játékanak megfigyelése és elemzése. A folyamatban lévő játék támogatásának értelmezése. A gyermek életkorához és élményeihez igazodó játékformák. Feszültségoldás és elaboráció a játékban. Kreativitás és játék. Az együttjátszás erősítése, a fantázia mozgósítása és a feszültség oldása a spontán és rögtönzött játékokban. A pedagógiai jó játékszer kritériumai. A mese és a játék kapcsolata.

tudás

- Alapvető ismeretei vannak a 3–7 éves gyermek érési-fejlődési folyamatának pszichológiai, biológiai tényezőiről, jellemzőiről, törvényszerűségeiről és a gyermeki tanulás sajátosságairól. Tisztában van a koragyermekkor mint az egyéni életutat megalapozó fejlődési szakasz jelentőségével, a személyiség kibontakoztatásában és az élethosszig tartó tanulásban betöltött szerepével, továbbá a fejlődést és hátránykompenzálást támogató eljárásokkal.
- Tisztában van a játéktevékenység gyermeki fejlődésben betöltött meghatározó szerepével.
- Érti az összefüggést a 3–7 éves gyermek fejlődését meghatározó spontán és tervszerű környezeti hatásrendszer, a direkt és indirekt nevelési módszerek, valamint az óvodai nevelés tevékenységi formáiban megvalósuló tanulási folyamatok között.

képesség

- Megfigyeli, feltérképezi és rögzíti a 3–7 éves gyermek személyiségének, képességstruktúrájának sajátosságait és a gyermeket körülvevő családi közeg szociokulturális meghatározóit, képes az óvodás gyermek fejlődésének nyomon követésére.
- Adaptív módon épít a 3–7 éves gyermekek eltérő személyiségére, előzetes tapasztalataira, tudására, kompetenciáira, életkori sajátosságaira.
- Támogatja a 3–7 éves gyermek személyiségének harmonikus kibontakoztatását, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkorszpecifikus alakítását.
- Az óvodai nevelés módszereit és napirendjét úgy alakítja, hogy azzal a 3–7 éves gyermek teljes körű egészségfejlesztését valósítja meg.

attitűd

- Személyiségét előítélet-mentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítő attitűd jellemzi, inkluzív és multikulturális szemlélettel rendelkezik, törekszik a kulturális önazonosság megőrzésének, ápolásának elősegítésére és a gyermekközösségbe történő beilleszkedés támogatására.
- Elfogadja, hogy az óvodai nevelés gyermek-, játék- és tevékenységközpontú, befogadó, az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Nyitott a szimbolikus önkifejezési formák irányába, művészeti tevékenységekben szívesen vesz részt.
- Nyitott az újabb hazai és nemzetközi neveléstudományi kutatási eredmények, a módszertani innovációk és az információs és kommunikációs technológiák kínálta lehetőségek megismerésére és alkalmazására.

autonómia és felelősség

- Felelősséggel tartozik az óvodás korú gyermek személyiségének sokoldalú, harmonikus kibontakoztatásáért, az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges személyi, tárgyi környezet megteremtéséért.
- Felelősséget vállal az óvodai nevelési folyamat tervezése során hozott döntéseiért és pedagógiai tevékenységének következményeiért.
- Reflektív óvodapedagógusként, autonóm személyiségként szakmai fejlődésének tudatos irányítója.

Az oktatás tartalma:

- A gyermeki játék jellemzői.
- A játék gyakorlati megközelítése.
- A játék társas aspektusa.
- A játék és az érzelmek, élmények kapcsolata, élményfeldolgozás.
- Környezeti tényezők hatása a gyermeki játékra.
- Az óvodáskorú gyermekek játékának támogatása.
- A játék értelmezése a különböző reformpedagógiákban.

A számonkérés és értékelés rendszere: ötfokozatú gyakorlati jegy.

Irodalom:

Kötelező:

1. B. Lakatos Margit (2010): Játékszichológia. Olvasókönyv óvodapedagógus hallgatóknak. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
2. Stöckert Károlyné (2011): Kis játékszichológia. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest.
3. Bakonyi Anna (1995): Irányzatok és alternatívítás az óvodai nevelés területén. Tárogató Kiadó, Budapest.

Ajánlott irodalom:

1. Kádár Annamária – Kerekes Valéria (2017): Mesepszichológia a gyakorlatban. Kulcslyuk Kiadó, Budapest.
2. Turóczy Levente (2016, szerk.): Játszunk helyesen! (A szabad játék 3-32. o.) <http://rogersalapitvany.hu/phocadownload/jatsszunk%20helyesen/J%C3%A1tsszunk%20helyesen%20-%20tanulm%C3%A1ny%C3%B6tet.pdf>

Az oktatás célja angolul:

Preparing students to support free play. Understanding the terms of play in kindergarten. Observing and analyzing the child's play. Interpretation of support for the game in progress. Game forms adapted to the child's age and experiences. Tension release and elaboration in the game. Creativity and play.

Strengthening cooperative play, mobilizing imagination and releasing tension in spontaneous and improvised games. Criteria for a pedagogically good toy. The relationship between fairy tales and the play.

knowledge

- Recognizes the significance of early childhood as a developmental stage laying the foundation for individual life paths, personality development, and lifelong learning. Familiar with procedures supporting development and compensating for disadvantages.
- Understands the correlation between spontaneous and planned environmental impact, direct and indirect educational methods, and learning processes occurring in kindergarten education activities shaping the development of 3-7-year-old children.

skills

- Observes, maps, and records the characteristics of the personality and ability structure of 3-7-year-old children and the sociocultural determinants of the family environment, capable of monitoring the development of preschool children.

- Builds adaptively on the diverse personalities, previous experiences, knowledge, competencies, and age-specific characteristics of 3-7-year-old children.

attitude

- Characterized by a personality of impartiality, tolerance, social sensitivity, and a supportive attitude, with an inclusive and multicultural perspective. Strives to preserve and support cultural self-identity and facilitate integration into the child community.

- Accepts that kindergarten education should be child-centered, play-centered, inclusive, and that pedagogical effects applied in kindergarten education should align with the child's personality.

- Open to symbolic forms of self-expression, willingly participates in artistic activities.

autonomy and responsibility

- Assumes responsibility for decisions made during the planning of the kindergarten education process and the consequences of their pedagogical activities.

- Takes responsibility for consciously shaping the sustainable development behavior of children within their jurisdiction.

- As a reflective kindergarten teacher, acts as the conscious director of their professional development.

Az oktatás tartalma angolul:

The benefits of play.

Social aspect of play.

Relationships between experience, feelings and play in early childhood.

Environmental factors.

Supporting play.

Interpretation of play in different reform pedagogies.

A számonkérés és értékelés rendszere angolul: Practice mark (five-point evaluation)

Idegen nyelven történő indítás esetén az adott idegen nyelvű irodalom:

1. Burghardt, G. M. (2012). Defining and Recognizing Play. In Nathan, P & Pellegrini, A. D. (eds.), *The Oxford Handbook of the Development of Play*. (pp. 1-18.). Oxford Handbooks Online, Oxford University Press. DOI: 10.1093/oxfordhb/9780195393002.013.0002
2. Else, P. (2014). *Making Sense of Play. Supporting children in their play*. Berkshire & New York: Open University Press, McGraw-Hill Education.
3. Smith, P. K. (2010). *Children and Play*. Chichester: Wiley-Blackwell.
4. Stanton-Chapman, T. L. (2015). Promoting positive peer interactions in the preschool classroom: The role and the responsibility of the teacher in supporting children's sociodramatic play. *Early Childhood Education Journal*, 43(2), 99-107. DOI: 10.1007/s10643-014-0635-8

Tárgyleírás

Tárgy neve: Fejlődéslélektan (Developmental Psychology)

Tárgyfelelős neve: Böddi Zsófia Dr.

Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja:

Értelmezze a fejlődés fogalmát, kövesse nyomon az egyes pszichés funkciók fejlődését és integrálódását a különböző életkori fázisokban, átfogó képet adjon a tipikus fejlődésmenetről, a 2-7 éves kor fókuszával. Ismertesse meg a fejlődést meghatározó belső és külső folyamatokat és hatásokat, valamint az egész életen átívelő fejlődés folyamatosságát. A korszerű pszichológiai tudományos ismeretek felhasználásával formáljon a gyermekek számára megfelelő pedagógiai attitűdöket. Fejlessze a gyermekek iránti empátiát és toleranciát.

tudás:

- Alapvető ismeretei vannak a 3–7 éves gyermek érési-fejlődési folyamatának pszichológiai, biológiai tényezőiről, jellemzőiről, törvényszerűségeiről és a gyermeki tanulás sajátosságairól.
- Tisztában van a koragyermekkor mint az egyéni életutat megalapozó fejlődési szakasz jelentőségével, a személyiség kibontakoztatásában és az élethosszig tartó tanulásban betöltött szerepével.
- Érti az összefüggést a 3–7 éves gyermek fejlődését meghatározó spontán és tervszerű környezeti hatásrendszereket.

képesség:

- Megfigyeli, feltérképezi és rögzíti a 3–7 éves gyermek személyiségének, képességstruktúrájának sajátosságait.
- Adaptív módon épít a 3–7 éves gyermekek eltérő személyiségére, előzetes tapasztalataira, tudására, kompetenciáira, életkori sajátosságaira.
- Támogatja a 3–7 éves gyermek személyiségének harmonikus kibontakoztatását, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkorszpecifikus alakítását.

attitűd:

- Személyiségét előítélet-mentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítő attitűd jellemzi
- Elfogadja, hogy az óvodai nevelés gyermek-, játék- és tevékenységközpontú, befogadó, az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Nyitott az újabb hazai és nemzetközi kutatási eredményekre.

autonómia és felelősség:

- Felelősséggel tartozik az óvodás korú gyermek személyiségének sokoldalú, harmonikus kibontakoztatásáért, az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges személyi, tárgyi környezet megteremtéséért.

Az oktatás tartalma:

A fejlődés természete – a fejlődés értelmezése, a fejlődéslélektan tudománya. Fejlődésméletek. Szocializáció, szociális tanulás. Az élet kezdete, temperamentum. Biológiai változások, mozgás és kognitív

fejlődés csecsemő- és kisgyermekkorban. A korai kötődés. Az én fejlődés. A beszéd és kommunikáció fejlődése. Nemi fejlődés koragyermekkorban. Biológiai változások, mozgás és kognitív fejlődés óvodáskorban. Gyermekkorai érzelmi fejlődés. Társas fejlődés, óvodáskori társas kapcsolatok. Átmenet az iskoláskorba, iskolaalkalmasság. Erkölcsi fejlődés, szabályok, normák gyermekkorban.

A számonkérés és értékelés rendszere: ötfokozatú vizsga

Irodalom:

Kötelező irodalom:

1. Balázs István (2009, szerk.): *Gyerekek. Módszertani ajánlások a gyerekekkel végzett munkához a Biztos Kezdet Program munkatársai számára. Módszertani kézikönyv I.* Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet, Budapest.
<http://www.feherkereszt.hu/2012/data/userfiles/file/tudastar/gyermekkotet.pdf>
2. Cole, M. – Cole, S.R. (2003): *Fejlődéslélektan.* Osiris, Budapest.
3. Danis Ildikó – Farkas Mária – Herczog Mária – Szilvási Léna (szerk.)(2011): A génektől a társadalomig: a koragyermekkorai fejlődés szinterei. Biztos Kezdet Kötetek I.
http://www.bdds.hu/sites/default/files/Danis%20et%20al_Biztos%20Kezdet%20K%C3%B6tet%20I_bel%C3%ADvek.pdf
4. Danis Ildikó – Farkas Mária – Herczog Mária – Szilvási Léna (szerk.) (2011): *A koragyermekkorai fejlődés természete – fejlődési lépések és kihívások.* Biztos Kezdet Kötetek II., Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest.
http://www.bdds.hu/sites/default/files/Danis%20et%20al_Biztos%20Kezdet%20K%C3%B6tet%20II_bel%C3%ADvek.pdf
5. Danis Ildikó Németh Tünde Prónay Beáta Góczán-Szabó Ildikó Hédervári-Heller Éva (szerk.) (2020): A kora gyermekkorai lelki egészség támogatásának elmélete és gyakorlata fejlődéstudományi és empirikus eredmények I. kötet. I. és II. rész. Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közzolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet, Budapest.

Ajánlott irodalom:

1. Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes (1998 vagy más kiadás): *Gyermeklélektan.* Bp. Gondolat
2. N. Kollár Katalin – Szabó Éva (2017, szerk.): *Pedagógusok pszichológiai kézikönyve I.* Osiris, Budapest

Az oktatás célja angolul:

To interpret the concept of development, follow the development and integration of individual psychological functions in the different ages, give a comprehensive picture of the typical development of children, with a focus on the age of 2-7 years. Describe the internal and external processes and influences determining children's development, as well as the importance of life-long development. Form appropriate pedagogical attitudes by using modern psychological scientific knowledge. Develop empathy and tolerance.

knowledge:

- Possesses scientific and methodological knowledge to support the harmonious and comprehensive development of 3-7-year-old children, laying the foundation for their overall health development.
- Recognizes the significance of early childhood as a developmental stage laying the foundation for individual life paths, personality development, and lifelong learning.
- Understands the correlation between spontaneous and planned environmental impacts on children's development.

skills:

- Observes, maps, and records the characteristics of the personality and ability structure of 3-7-year-old children.
- Builds adaptively on the diverse personalities, previous experiences, knowledge, competencies, and age-specific characteristics of 3-7-year-old children.
- Supports the harmonious development of the personality of 3-7-year-old children, shaping the individual and age-specific physical, social, and cognitive abilities.

attitude:

- Characterized by a personality of impartiality, tolerance, social sensitivity, and a supportive attitude
- Accepts that kindergarten education should be child-centered, play-centered, inclusive, and that pedagogical effects applied in kindergarten education should align with the child's personality.
- Open to learning about and applying new, international educational research results

autonomy and responsibility

- Assumes responsibility for 3-7-year-old children, the child group, and the activities carried out in the educational institution.

Az oktatás tartalma angolul:

Introduction to Developmental Psychology, theories of Developmental Psychology. The very early stages of life; temperament. Biological, motoric and cognitive development in infancy. Biological, motoric and cognitive development in early childhood. Language development. Early bond and attachment. Social and emotional development. Development of self. Gender development. Biological, motoric and cognitive development middle childhood, transition to school. Moral development.

A számonkérés és értékelés rendszere angolul: exam, five-point evaluation

Idegen nyelven történő indítás esetén az adott idegen nyelvű irodalom:

1. Berk, L. E. (2012). *Infants and Children Prenatal Through Middle Childhood*. Allyn & Bacon.
2. Crandell, T. L., Crandell, C. H. & Vander Zanden, J. W. (2012). *Human Development*. McGraw Hill.
3. Harris, M. & Westermann, G. (2015). *A Student's Guide to Developmental Psychology*. London and New York: Psychology Press Taylor & Francis Group.

Tárgyleírás

Tárgy neve: Kutatásmódszertan (Research Methods)

Tárgyfelelős neve: Hercz Mária Dr.

Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja:

A leendő óvodapedagógusok számára bevezetést nyújtson a tudományos gondolkodás alapelveibe, és megismertesse őket a pedagógiai kutatás alapvető, szakterületük kontextusában különösen releváns (vagy a közeljövőben várhatóan azzá váló) módszereivel. A kurzust elvégző hallgató képessé válik a szakdolgozatához vezető kutatási folyamat állomásainak megtervezésére, és megfelelő kutatás-módszertani alapokat szerez későbbi mester- és doktori szintű tanulmányaihoz.

tudás:

- Rendelkezik a 3–7 éves gyermek harmonikus és komplex személyiség-kibontakoztatását, teljes körű egészségfejlesztését megalapozó és elősegítő szaktudományos és módszertani ismeretekkel.
- Ismeri az óvodás gyermek megismerésének módszereit.
- Ismeri az óvodapedagógusi hivatás szakmai, etikai és jogi szabályait, társadalmilag elfogadott normáit, az óvodapedagógus szerepkörhöz tartozó kommunikáció sajátosságait és hatásrendszerét.

képesség:

- Pedagógiai, pszichológiai, társadalomismereti és módszertani ismereteit az óvodai nevelés pedagógiai gyakorlatában adaptív módon, a gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőit, valamint a gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve alkalmazza.
- Eligazodik az óvodai nevelést szabályozó szakmai, etikai és jogi dokumentumokban, azok vonatkozó részeit mindennapi munkája során felhasználja.

attitűd:

- Igénye van az óvodai nevelési folyamat több szempontú elemzésére-értékelésére, és az eredmények tükrében a jövőbeni tervek és tevékenységek átgondolására, módosítására.
- Nyitott az újabb hazai és nemzetközi neveléstudományi kutatási eredmények, a módszertani innovációk és az információs és kommunikációs technológiák kínálta lehetőségek megismerésére és alkalmazására.

autonómia és felelősség:

- Reflektív óvodapedagógusként, autonóm személyiségként szakmai fejlődésének tudatos irányítója.
- Szakmai együttműködések kialakításában és fenntartásában felelősséggel működik közre.

Az oktatás tartalma:

A tudományos megismerés jellemzőinek áttekintése. A kutatás folyamata a tervezéstől a publikációig. (Tartalom, forma, etika) A szakdolgozat felépítése. A pedagógiai kutatás fogalma, célja; jelentősége a pedagógiai gyakorlatban. A kutatás tervezése: témaválasztás, kutathatóság kritériumai, célok és megvalósíthatóság. Kutatási stratégiák jellemzői. A kutatási cél, kutatási kérdések és hipotézisek megfogalmazása. A kvalitatív és kvantitatív módszerek jellemzői. A kutatási módszer kiválasztásának elméleti és gyakorlati szempontjai. Kutatásetika. Módszerek és eszközök a gyermekkor, és az iskola világának kutatásában. A szóbeli kikérdezés; hangosan gondolkodtatás. Interjú, valamint az írásbeli kikérdezés (a

kérdőíves módszer) megismerése. Néhány kvalitatív módszer megismerése: dokumentum-, és tartalomelemzés, esettanulmány, megfigyelés. A szakirodalmi tájékozódás forrásai, a szakirodalom feldolgozásának stratégiái. Az APA publikációs stílus használata a tudományos munkákban és a plágium. A mintavétel, mintaválasztás alapelvei. Kvantitatív adatfeldolgozás alapjainak megismerése: a leíró statisztika alapjai: eloszlás, átlag, szórás. Az eredmények bemutatásának grafikus és táblázatos eszközei. A tudományos munka bemutatása (prezentáció). Egyéb módszerek a pedagógiai kutatásokban.

A számonkérés és értékelés rendszere: ötfokozatú vizsga

Irodalom:

Kötelező irodalom:

1. Csíkos, Cs. (2020). A neveléstudomány kutatómódszertanának alapjai. Elte Eötvös Kiadó, Budapest
2. Falus Iván (szerk.)(1993): Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe
3. Koragyermekkori kutatások metodológiája (2019). *Gyermeknevelés*, 7. 2–. sz., <https://gyermeknevelis.elte.hu/aktualis>

Ajánlott irodalom:

1. Csíkos Csaba (2009): *Mintavétel a kvantitatív pedagógiai kutatásban*. Gondolat Kiadó, Budapest.
2. Sántha Kálmán (2009): Bevezetés a kvalitatív pedagógiai kutatás módszertanába. Eötvös József Kiadó, Bp.
3. Sántha, K. (2007). A kvalitatív metodológiai követelmények problémái. *Iskolakultúra*, 17(6-7), 168-177. http://real.mtak.hu/56990/1/EPA00011_iskolakultura_2007_06_07_168-177.pdf
4. Falus,I., Tóth Istvánné, Bábosik, I., Réthy Endréné, Szabolcs, É., Nahalka, I., Csapó, B. (2011). Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_531_pedagogia/index.html

Az oktatás célja angolul:

To provide future pre-school teachers with an introduction to the principles of scientific thinking and to the basic methods of pedagogical research that are (or are likely to become) particularly relevant in the context of their field. Students who complete the course will be able to plan the stages of the research process leading to their thesis and will acquire an appropriate research methodology basis for their future studies at master's and doctoral level.

knowledge:

- Possesses scientific and methodological knowledge to support the harmonious and comprehensive development of 3-7-year-old children, laying the foundation for their overall health development.
- Familiar with methods of understanding preschool children.

skills:

- Applies pedagogical, psychological, socio-scientific, and methodological knowledge adaptively in kindergarten education practice, considering the age characteristics of the child and the child group, as well as individual characteristics of the children.
- Is familiar with the professional, ethical and legal documents governing pre-school education, and uses the relevant parts of these documents in his/her daily work.

attitude:

- Has a desire for multidimensional analysis and evaluation of the kindergarten education process, and, based on the results, reflects on and modifies future plans and activities.

- Open to learning about and applying new national and international educational research results, methodological innovations, and opportunities offered by information and communication technologies.

autonomy and responsibility

- As a reflective kindergarten teacher, acts as the conscious director of their professional development.
- Participates responsibly in the establishment and maintenance of professional collaborations.

Az oktatás tartalma angolul:

An overview of the characteristics of scientific cognition. The process of research from conception to publication (content, form, ethics). The concept and purpose of pedagogical research; its importance in pedagogical practice. Design of research: choice of topic, criteria of researchability, objectives and feasibility. Characteristics of research strategies. Research objectives, research questions and hypotheses. Characteristics of qualitative and quantitative methods. Theoretical and practical aspects of research method selection. Research ethics. Methods and tools for research on childhood and schooling. Oral questioning; thinking aloud. Interview and written questioning (the questionnaire method). Some qualitative methods: document and content analysis, case study, observation. Sources of literature orientation, strategies for processing literature. Use of APA publication style in scientific papers and plagiarism. Principles of sampling, sample selection. Introduction to the basics of quantitative data processing: basics of descriptive statistics: distribution, mean, standard deviation. Graphical and tabular tools for presenting results. Presentation of scientific work (presentation). Other methods in educational research. A számonkérés és értékelés rendszere angolul: exam, five-point evaluation

Idegen nyelven történő indítás esetén az adott idegen nyelvű irodalom:

1. Kuckartz, U. (2014): *Qualitative text analysis. A Guide to Methods, Practice & Using Software*. London: SAGE
2. Delamont, S. (Ed.). (2012). *Handbook of qualitative research in education*. Edward Elgar Publishing
3. Gliner, J. A., Morgan, G. A., & Leech, N. L. (2011). *Research methods in applied settings: An integrated approach to design and analysis*. Routledge.

Tárgyleírás

Tárgy neve: Óvodapedagógiai I. (Pedagogy of Kindergarten I)

Tárgyfelelős neve: Golyán Szilvia Dr.

Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja:

Tegye alkalmassá az óvodapedagógus-jelölteket pedagógiai munkájuk megtervezésére, az óvodás gyermek életkori jellemzőihez és sajátos igényeihez igazodó tanulásának elősegítésére. Orientáljon a pedagógiai folyamat széles körű pszichológiai, szociológiai és kulturális meghatározottságának felismerésére, ezen összefüggések feltárására. Ismertesse az egyéni fejlesztési tervek kidolgozásának alapelveit, folyamatát.

tudás:

- Ismeri az óvodai nevelés szakterületének alapvető dokumentumait, tisztában van az óvodai nevelés általános céljaival, feladataival, a tevékenységi formák tartalmaival és ezek összefüggéseivel.
- Ismeri az óvodai nevelésben alkalmazható tervezés különböző szintjeit, a tervezés elméletét és módszertanát, az egyes szintek összefüggéseit, sajátosságait.

képesség:

- A 3-7 éves gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőinek és egyéni sajátosságainak ismeretében meghatározza és kiválasztja a megfelelő nevelési, fejlesztési célokat, feladatokat és tartalmakat, képes a pedagógiai folyamat differenciált elemzésére és értékelésére.
- Adaptív módon épít a 3-7 éves gyermekek eltérő személyiségére, előzetes tapasztalataira, tudására, kompetenciáira, életkori sajátosságaira.

attitűd:

- Elfogadja, hogy az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Nyitott az újabb hazai és nemzetközi neveléstudományi kutatási eredmények, a módszertani innovációk és az információs és kommunikációs technológiák kínálta lehetőségek megismerésére és alkalmazására.

autonómia és felelősség:

- Felelősséget vállal az óvodai nevelési folyamat tervezése során hozott döntéseiért és pedagógiai tevékenységének következményeiért.

Az oktatás tartalma:

A kurzus az oktatási és szocializációs folyamatok speciális területeit vizsgálja, beleértve az óvodák, családok és más intézmények kapcsolatát, valamint az intézményi együttműködés lehetőségeit. Áttekintést ad az óvoda működését szabályozó dokumentumokról. A tantárgy áttekintést ad azokról a korszerű módszerekről, amelyek segítségével a tanulók a pedagógiai folyamat gyakorlati jellemzőinek adaptív feltérképezésével megismerkedhetnek az óvodai tanítási-tanulási folyamat differenciált tervezésével. A kurzus az életkori és egyéni sajátosságokat figyelembe vevő tanulási tevékenységek előkészítését segíti elő azáltal, hogy a hallgató személyes tapasztalatot szerez a kollaboratív és kooperatív tanulási folyamatok előkészítésében és megvalósításában.

A számonkérés és értékelés rendszere: ötfokozatú gyakorlati jegy

Irodalom:

Kötelező irodalom:

1. Golyán Sz. (2018). Pedagógiai tervezés az óvodában. Foglalkozástervezés lépésről lépésre. RAABE KLETT Oktatási Tanácsadó és Kiadó Kft.
2. Golyán, Sz. (2023). Az óvodai adaptáció. Óvónők kincsestára: Módszertani kézikönyv. 120. kiegészítő kötet. Cserelapos kézikönyv. (pp. 1–15). RAABE KLETT Oktatási Tanácsadó és Kiadó Kft.
3. Golyán, Sz. (2023). Az adaptivitás értelmezése az óvodai nevelésben. Óvónők kincsestára: Módszertani kézikönyv. 122. kiegészítő kötet. Cserelapos kézikönyv. (pp. 1–14). RAABE KLETT Oktatási Tanácsadó és Kiadó Kft.

Ajánlott irodalom:

1. Bakonyi A., & Karczewicz Á. (2016). Az óvodapedagógusok NAGYKÖNYVE – Az ismerettől a megvalósításig. Neteducatio Kft.
2. Einon, D. (1999). A tanulás kezdetei. Aquila Könyvkiadó.
3. Kovács Gy., & Bakosi É. (2004). Óvodapedagógia I. Magánkiadás.

Az oktatás célja angolul:

Prepare kindergarten teacher candidates suitable for planning their pedagogical work, for promoting learning that is adapted to the age characteristics and special needs of preschool-aged children. The focus is on the recognition of the broad psychological, sociological, and cultural determination of the pedagogical process and the exploration of these connections. Describe the basic principles and process of developing individual development plans.

knowledge:

- Is familiar with the basic documents related to the professional field of kindergarten education and has a clear vision of the general aims and tasks involved, including the content of various forms of activity and their correlations.
- Has a strong grasp of the different stages of planning (as well as the theoretical and methodological foundation related to these steps) and is familiar with what characterizes each stage and their correlations.

skills:

- Capable of determining and selecting the appropriate educational and developmental aims, tasks and content based on the age-related and individual needs of a child or group of children ages 3-7. He or she must furthermore be able to direct, facilitate, analyse, and assess differentiated pedagogical processes.
- Can construct in an adaptive way based on the different personalities of children aged 3-7, the child's previous experience, knowledge, competencies, and stage of life into consideration.

attitude:

- Accepts that kindergarten education is child-focused, accepting and that the pedagogical influences used during kindergarten education must be adapted to the child's personality.
- Is open to recent national and international research methods, methodological innovations and is willing to be familiarized with and apply the opportunities offered by information and communication technology.

autonomy and responsibility:

- Bears responsibility in creating the personal and physical environment necessary for the preschool-aged children's healthy development and the emergence of their multi-faceted and harmonious personalities.

Az oktatás tartalma angolul:

The course examines specific fields of the educational and socialization processes, including the relationship between kindergartens, families, and other institutions as well as possibilities for institutional cooperation. An overview is also provided of the documents that regulate the operation of a kindergarten. The course gives an overview of modern methods to enable students to become familiarized with the differentiated planning of the preschool teaching-learning process by adaptive mapping of the practical characteristics of the pedagogical process. The course facilitates learning activities that take age and individual characteristics into consideration to gain personal experience in preparing collaborative and cooperative learning processes and conducting these in small groups.

A számonkérés és értékelés rendszere angolul: Practice mark (five-point evaluation)

Idegen nyelven történő indítás esetén az adott idegen nyelvű irodalom:

1. Einon, D. (2011). *Creative Play for 2-5s*. London: Chancellor Press.
2. Epstein A.S. (2007). *The Intentional Teacher: Choosing the Best Strategies for Young Children's Learning*. Washington: NAEYC.
3. Kagan, S., Kagan, M. (1994). *Cooperative Learning*. Kagan Cooperative Learning.
4. Kelly, P. (2005). *Using Thinking Skills in the Primary Classroom*. London: Sage.

Tárgyleírás

Tárgy neve: Óvodapedagógiai II. (Pedagogy of Kindergarten II.)

Tárgyfelelős neve: Golyán Szilvia Dr.

Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja:

Betekintést nyújt az óvodai és az iskolai tanulás azonos és sajátosan különböző pedagógiai elméleteibe; megismerteti a hallgatókat az óvodás gyermek életkori jellemzőihez és sajátos igényeihez igazodó tanulás elősegítésének lehetőségeivel, eszközeivel. Erősíti a gyermekre tudatosan figyelő, támaszt és modellt nyújtó, hatékonyan kommunikáló óvodapedagógusi attitűd kialakulását. Formálja pedagógiai szemléletüket, különös tekintettel a gyermekek minden felett álló érdekének és játéktevékenységének prioritásában; az elmélet és gyakorlat kapcsolódási pontjainak felmutatásával fokozza pedagógiai érzékenységét.

tudás:

- Ismeri a 3-7 éves gyermek személyiségének kibontakoztatásához, az életkori sajátosságoknak és az egyéni fejlődési ütemnek megfelelő differenciált stratégiákat és módszereket, ezek kiválasztásának és alkalmazásának szempontjait, lehetőségeit.
- Érti az összefüggést a 3-7 éves gyermek fejlődését meghatározó spontán és tervszerű környezeti hatásrendszer, a direkt és indirekt nevelési módszerek, valamint az óvodai nevelés tevékenységi formáiban megvalósuló tanulási folyamatok között.
- Értelmezni tudja a gyermeki fejlődés és az óvodai nevelés szociokulturális beágyazottságát, annak hatását a pedagógiai folyamatra.

képesség:

- Eligazodik az óvodai nevelést szabályozó szakmai, etikai és jogi dokumentumokban.
- A gyermekintézmény partnereivel (család, bölcsőde, szakszolgálatok, szakmai szolgáltatók, más köznevelési intézmények, fenntartó stb.) előítélet-mentes, kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatrendszeret alakít ki, szakmai szituációkban szakszerűen, közérthetően és hitelesen kommunikál, a gyermeket érintő problémák esetén segítséget nyújt, a megoldási lehetőségek kidolgozásában közreműködik.

attitűd:

- Elkötelezett a 3-7 éves gyermek és a gyermekcsoport tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezését és bővítését elősegítő stratégiák, módszerek, tevékenységek megválasztása és a támogató környezet kialakítása iránt.
- Igénye van az óvodai nevelési folyamat több szempontú elemzésére-értékelésére.
- Személyiségét előítélet-mentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítő attitűd jellemzi, inkluzív és multikulturális szemlélettel rendelkezik, törekszik a kulturális önazonosság megőrzésének, ápolásának elősegítésére és a gyermekközösségbe történő beilleszkedés támogatására.
- Elfogadja, hogy az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

autonómia és felelősség:

- Felelősséget vállal a rábízott 3-7 éves gyermekekért, a gyermekcsoportért, a nevelési intézményben végzett tevékenységéért.

- Felelősséggel tartozik az óvodás korú gyermek személyiségének sokoldalú, harmonikus kibontakoztatásáért, az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges személyi, tárgyi környezet megteremtéséért.
- Reflektív óvodapedagógusként, autonóm személyiségként szakmai fejlődésének tudatos irányítója.

Az oktatás tartalma:

Ismerteti a családi és óvodai nevelés folyamatának hatásrendszerét, valamint a gyermekek testi, lelki szükségleteihez igazodó óvodai élet kialakításának feladatait, továbbá az óvodai nevelési gyakorlatot jellemző alternatív pedagógiai modelleket. Bemutatja a család és óvoda kapcsolattartásának formáit, a partnerségi kapcsolatok kiépítésének útjait, az együttműködésben rejlő lehetőségeket. Betekintést nyújt a multikulturális nevelés alapjaiba, rámutat annak szerepére a családokkal való kapcsolattartásban. Megismerteti a gyermekvédelmi jelzőrendszer működését és funkcióját. Áttekinti az óvodát segítő pedagógiai szakszolgálatok feladatait.

A számonkérés és értékelés rendszere: ötfokozatú vizsga

Irodalom:

Kötelező irodalom:

1. Golyán, Sz. (2022). Kezdődhet az iskola?! Az óvodából az iskolába történő átmenet segítése. Irány a sulif! Tudástár az óvodások felkészítéséhez. Módszertani cserelapos kézikönyv óvodapedagógusoknak. 9. kötet. Cserelapos kézikönyv. (pp. 1–28). RAABE KLETT Oktatási Tanácsadó és Kiadó Kft.
2. Kovács Gy., & Bakosi É. (2004). Óvodapedagógia I. Magánkiadás.
3. Podráczky J. (szerk.) (2012). Szövetségben. Tanulmányok a család és az intézményes nevelés kapcsolatáról. ELTE Eötvös Kiadó.

Ajánlott irodalom:

1. Hét aranyalma. Módszertani gyűjtemény óvodapedagógusoknak (2012) Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.
2. Szivák J. (2003). A reflektív gondolkodás fejlesztése. Gondolat Kiadói Kör, ELTE BTK Neveléstudományi Intézet.

Az oktatás célja angolul:

The course offers an in-depth view of the impact system of socialization and education as well as the phenomena and theory of humanistic pedagogical models that determine the practice of education. It strengthens the development of a kindergarten teacher's attitude that consciously listens to the child, provides support, and models, and communicates effectively. Forms their pedagogical approach, regarding the priority of children's best interests and play activities; it enhances its pedagogical sensitivity by showing the points of connection between theory and practice.

knowledge:

- Possesses knowledge in connection to each unique feature of the life stages for a child aged 3-7 and can apply differentiated strategies and methods (including the aspects and opportunities available for selecting and utilizing the best solutions) in aiding the individual development of young children.
- Understands the interrelated nature connecting the following factors in early childhood development: the determining influence played by the spontaneous and planned environment, direct and indirect instructional methods and the learning processes that occur via various forms of activities used during kindergarten education.
- Capable of defining the sociocultural aspects determining childhood development and kindergarten instruction as well as their influence on pedagogical processes.

skills:

- Capable of comprehending the professional, ethical, and legal documents that regulate kindergarten education and apply these to his or her daily work.
- Can form a mutual, unbiased relationship reflecting trust and respect with the educational institution's partners (family, daycare facility, professional services, welfare services, other educational institutions, sponsors, etc.) while communicating in an expert, intelligible and authentic way during professional situations. When faced with issues affecting a child, he or she can offer help and cooperation in exploring possible solutions.

attitude:

- Is committed to selecting the strategies, activities and methods that encourage the systematization and expansion of a child or group's experiences and knowledge during the age period of 3-7 while additionally creating a supportive environment.
- Feels compelled to analyse and assess the process of kindergarten education from multiple viewpoints and thereby revises and modifies his or her plans and activities based on attained results.
- His or her personality is characterized by a lack of biases, tolerance, social sensitivity, and helpfulness; as a teacher he or she strives to preserve and maintain cultural self-identity while supporting the child's adaptation to a group community.
- Accepts that kindergarten education is child-focused, accepting and that the pedagogical influences used during kindergarten education must be adapted to the child's personality.

autonomy and responsibility:

- Accepts responsibility for the children (ages 3-7) and the group placed under his or her supervision as well as for the activities conducted in the educational institution.
- Bears responsibility in creating the personal and physical environment necessary for the preschool-aged children's healthy development and the emergence of their multi-faceted and harmonious personalities.
- As a reflective kindergarten educator and autonomous individual, he or she consciously acts to direct his or her professional development.

Az oktatás tartalma angolul:

An examination of the complex educational work of a kindergarten educator is also provided. The course also forms students' attitude via an overview of the modern interpretation of the tasks performed by a kindergarten educator. They learn about the family as a small group of individuals and the various traditional forms family life has taken. The course presents the characteristics for the socialization of a modern family and changes in parental roles.

A számonkérés és értékelés rendszere angolul: Exam (five-point evaluation)

Idegen nyelven történő indítás esetén az adott idegen nyelvű irodalom:

1. Cremin, T., Arthur, J. (2014). *Learning to Teach in the Primary School* (Learning to Teach in the Primary School Series) 3rd Edition, London & New York: Routledge. Taylor and Francis Group.
2. Crowley, K. (2017). *Child Development* 2nd Edition, London: Sage.
3. Fisher, R. (2005). *Teaching Children to Think*. Cheltenham: Nelson Thornes Ltd.
4. Galindo, C., Sheldon, S.B. (2012). School and Home Connections and Children's Kindergarten Achievement Gains: The Mediating Role of Family Involvement. *Early Childhood Research Quarterly* (27) 1 pp. 90-103.
5. Whitebread, D. (2003). *Teaching and Learning in the Early Years*. London: Routledge Falmer.

Tárgyleírás

Tárgy neve: Pedagógiai pszichológia (Pedagogical Psychology)

Tárgyfelelős neve: Kolosai Nedda Ilona Dr.

Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja:

A Pedagógiai pszichológia alkalmazott tudományág, olyan tartalmak összefoglalása, melyekben a pszichológiai tudást, tapasztalatot, kutatási eredményeket az óvodapedagógia területén alkalmazzák. A tantárgy tartalmaival a mindennapi óvodapedagógusi munka megvalósítását gyakorlati szempontból, modern elméleti tudással ötvözve tárgyalja. Az óvodás gyermek érzelemszabályozási, megküzdési módjait veszi sorra, azt ahogyan az óvodás a társadalmi normáknak és elvárásoknak megfelelő viselkedési szokásokat (táplálkozás, alvás, szobatisztaság, agresszió és más ösztönkésztetések nevelése) elsajátítja. Ebben a kontextusban fókuszba kerül a család és a pedagógus személyisége egyaránt.

tudás:

- Alapvető ismeretei vannak a 3–7 éves gyermek érési-fejlődési folyamatának pszichológiai, biológiai tényezőiről, jellemzőiről, törvényszerűségeiről és a gyermeki tanulás sajátosságairól. Tisztában van a koragyermekkor mint az egyéni életutat megalapozó fejlődési szakasz jelentőségével, a személyiség kibontakoztatásában és az élethosszig tartó tanulásban betöltött szerepével, továbbá a fejlődést és hátránykompenzálást támogató eljárásokkal.
- Érti az összefüggést a 3–7 éves gyermek fejlődését meghatározó spontán és tervszerű környezeti hatásrendszer, a direkt és indirekt nevelési módszerek, valamint az óvodai nevelés tevékenységi formáiban megvalósuló tanulási folyamatok között.
- Tájékozott a pedagógiai tanácsadás módszertanában.

képesség:

- Megfigyeli, feltérképezi és rögzíti a 3–7 éves gyermek személyiségének, képességstruktúrájának sajátosságait és a gyermeket körülvevő családi közeg szociokulturális meghatározóit, képes az óvodás gyermek fejlődésének nyomon követésére.
- Az óvodai nevelés módszereit és napirendjét úgy alakítja, hogy azzal a 3–7 éves gyermek teljes körű egészségfejlesztését valósítja meg.

attitűd:

- Elfogadja, hogy az óvodai nevelés gyermek-, játék- és tevékenységközpontú, befogadó, az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Nyitott a szimbolikus önkifejezési formák irányába, művészeti tevékenységekben szívesen vesz részt.
- Nyitott az újabb hazai és nemzetközi neveléstudományi kutatási eredmények, a módszertani innovációk és az információs és kommunikációs technológiák kínálta lehetőségek megismerésére és alkalmazására.

autonómia és felelősség:

- Felelősséggel tartozik az óvodás korú gyermek személyiségének sokoldalú, harmonikus kibontakoztatásáért, az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges személyi, tárgyi környezet megteremtéséért.

- Felelősséget vállal az óvodai nevelési folyamat tervezése során hozott döntéseiért és pedagógiai tevékenységének következményeiért.

Az oktatás tartalma:

- A család rendszerszemlélete, családi életfeladatok, krízishelyzetek a családban.
- A pedagógus mentális egészsége, prevenció.
- A szobatisztaság fogalma, kérdései óvodáskorban az óvodában és a családban.
- Az ösztönös szükségletek és nevelésük az óvodai életben, a mindennapi pedagógiai munkában. A nevelő feladatai annak érdekében, hogy az ösztönkésztetéseket az én-fejlődés szolgálatába állítsa.
- A táplálkozás pedagógiai pszichológiai kérdései az óvodában.
- Az alvás pedagógiai pszichológiai kérdései az óvodában.

A számonkérés és értékelés rendszere: ötfokozatú gyakorlati jegy

Irodalom:

Kötelező irodalom:

1. Ranschburg Jenő (2010). Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
2. Hermann Alice (2010). Az ösztönök megnevelése. In B. Lakatos Margit és Serfőző Mónika (2010, szerk.), Pszichológia - Szöveggyűjtemény óvodapedagógus hallgatóknak. Trezor Kiadó, Budapest. 265-295.
3. Gerő Zsuzsa (2015). Érzelem, fantázia, gondolkodás óvodáskorban, Flaccus Kiadó, Budapest.

Ajánlott irodalom:

1. Petőné Vígh Katalin (2021). Az óvodapedagógia színes világa. Flaccus Kiadó.
2. Bakonyi Anna és Karczewicz Ágnes (2016): Óvodapedagógusok nagykönyve. Az ismerettől a megvalósításig. Modern pedagógus sorozat. Flaccus Kiadó, Budapest.

Az oktatás célja angolul:

Pedagogical psychology is an applied discipline, a summary of contents in which psychological knowledge, experience, and research results are applied in the field of kindergarten pedagogy. With the contents of the subject, it discusses the implementation of the everyday work of a kindergarten teacher from a practical point of view, combined with modern theoretical knowledge. Kindergarten children learn ways to regulate and cope with their emotions, in the same way that preschoolers learn behavioral habits that conform to social norms and expectations (feeding, sleeping, room cleanliness, education of aggression and other impulses). In this context, both the family and the teacher's personality come into focus.

knowledge:

- Recognizes the significance of early childhood as a developmental stage laying the foundation for individual life paths, personality development, and lifelong learning. Familiar with procedures supporting development and compensating for disadvantages.
- Understands the correlation between spontaneous and planned environmental impact, direct and indirect educational methods, and learning processes occurring in kindergarten education activities shaping the development of 3-7-year-old children.
- Informed about the methodology of pedagogical counseling.

skills:

- Observes, maps, and records the characteristics of the personality and ability structure of 3-7-year-old children and the sociocultural determinants of the family environment, capable of monitoring the development of preschool children.
- Shapes the methods and schedule of kindergarten education to achieve the comprehensive health development of 3-7-year-old children.

attitude:

- Accepts that kindergarten education should be child-centered, play-centered, inclusive, and that pedagogical effects applied in kindergarten education should align with the child's personality.
- Open to symbolic forms of self-expression, willingly participates in artistic activities.
- Takes responsibility for shaping and strengthening the national identity of children.
-

autonomy and responsibility

- Takes responsibility for the versatile and harmonious development of the personality of preschool children, creating the necessary personal and material environment for healthy development and education.
- Assumes responsibility for decisions made during the planning of the kindergarten education process and the consequences of their pedagogical activities.

Az oktatás tartalma angolul:

- System approach to the family, family life tasks, crisis situations in the family.
- The teacher's mental health, prevention.
- The concept and questions of room cleanliness in kindergarten and in the family.
- Instinctive needs and their education in preschool life, in everyday pedagogical work. The tasks of the educator in order to put incentives at the service of self-development.
- Pedagogical psychological issues of nutrition in kindergarten.
- Pedagogical psychological issues of sleep in kindergarten.

A számonkérés és értékelés rendszere angolul: practice mark (five-point evaluation)

Idegen nyelven történő indítás esetén az adott idegen nyelvű irodalom:

1. Berk, L. E. (2012). *Infants and Children Prenatal Through Middle Childhood*. Allyn & Bacon.
2. Clipa, O., & Boghean, A. (2015). Stress factors and solutions for the phenomenon of burnout of preschool teachers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 180, 907-915.
3. Crandell, T. L., Crandell, C. H. & Vander Zanden, J. W. (2012). *Human Development*. McGraw Hill.
4. Harris, M. & Westermann, G. (2015). *A Student's Guide to Developmental Psychology*. London and New York: Psychology Press Taylor & Francis Group.

Tárgyleírás

Tárgy neve: Inkluzív nevelés (Inclusive Education)

Tárgyfelelős neve: Svračka Bernadett

Tárgyfelelős tudományos fokozata: doktorjelölt

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja:

Legyen tisztában a hallgató a hazai integrációs törekvésekkel, inkluzív nevelés tágabb értelmezésével. Ismerje a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni szükségleteit. Ismerje meg az eltérő fejlődésment jellemzőit, a fogyatékosságot eredményező állapotokat. Ismerje a hátrányos helyzet problémakörét. Tartsa szem előtt a kapcsolattartás fontosságát a szülőkkel, és a szakemberekkel egyaránt. Ismerje meg a koragyermekkori ellátórendszert, a terápiás és fejlesztési lehetőségeket. Találja meg a helyét a jelzőrendszerben és vegye figyelembe a kompetenciahatárait. Ismerje az egyéni szükségleteket figyelembe vevő differenciálás lehetőségeit.

tudás:

A hallgató felismeri az inkluzív értékek egységét, az értékrendet és azok tettekre váltásának fontosságát. Tud a különböző irányelvek és gyakorlatok mentén gondolkodni. Felismeri a differenciáló nevelés - oktatás szükségességét; a fejlődési zavarok pszichológiai, szociológiai, pedagógiai összefüggéseit; az átlagostól eltérő ütemben fejlődő gyermekeket. Ismeri a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek nevelésének specifikumait, a családdal való együttnevelés lehetőségeit; a tanulásirányítás-tervezés módszereit, munkaformáit, eszköztárát.

képesség:

A hallgató legyen képes használni, alkalmazni, pszichológiai, szociológiai, pedagógiai ismereteit a nevelői munkában. Legyen képes az inkluzív értékrend szerint a nevelő-oktató munka tervezésére, szervezésére, de a differenciált tanulási folyamatok beépítésére és irányítására is. A nevelési helyzeteket, problémákat önállóan, kritikusan dolgozza fel, és a problémamegoldó technikákat hatékonyan alkalmazza. Legyen képes a gyermekek családjával és szűkebb környezetével való együttműködésre.

attitűd:

Hitelesen képviseli a hallgató az inkluzív értékrendet. Nyitott az együttműködésre. Törekszik az önálló és csoportokban végzett konstruktív alkotó és tervező munkára. Elsődlegesnek tartja a gyermek egyéni igényeihez igazodó szükséglet-kielégítést, gondozást, az egészséges szokásrendszer kialakítását.

autonómia és felelősség:

Felelősséget vállal a csoportban való hatékony munkavégzés megszervezésére.

Fontosnak tartja az együttműködést, a személyes felelősségvállalást és a minőségi munkát egyaránt. Ennek eléréséhez megfelelő kommunikációt használ. Saját tevékenységét kritikusan értékeli. Elfogadja a másságot, toleráns.

A jogszabályok és intézményi szabályok szabta keretek között önállóan dönt a munkájával összefüggő problémahelyzetek megoldásáról.

Az oktatás tartalma:

- A szegregált, integrált nevelés fogalma
- Az inkluzív nevelés fogalma
- Az inkluzív nevelés értelmezési kereteinek tágítása a hazai és a nemzetközi szakirodalmak mentén
- A kiemelt figyelmet igénylők törvényi és pedagógiai értelmezése
- Az érintett népességcsoportok jellemzése
- Az inkluzív nevelést gátló tényezők

- Inkluzív nevelés hazai megvalósítása, az eredményességet meghatározó alapelvek
- Az inkluzív óvoda jellemzői
- Az inkluzív nevelés személyi, tárgyi, szakma-szemléleti feltételei
- Az eredményességet segítő egyéni megismerés pedagógiai módszerei, az egyéni szükségleteket figyelembe vevő differenciálás
- Az inkluzív nevelést segítő köznevelési és szociális szférába tartozó szakszolgálatok, támogató civil szervezetek.
- Szülő-gyermek-pedagógus kapcsolata, támogató kommunikáció.

A számonkérés és értékelés rendszere: ötfokozatú gyakorlati jegy

Irodalom:

Kötelező irodalom:

1. Tony Booth és Mel Ainscow (2015). Inklúziós index. Kolorprint Nyomdaipari és Kereskedelmi Kft., Békéscsaba https://www.eenet.org.uk/resources/docs/Index_Hungarian.pdf
2. Pálfi Sándor (2015). A roma gyermekek nevelése és segítése. Didakt Kft. Kiadó, Debrecen. ISBN 978-615-5212-34-5
https://www.researchgate.net/profile/SandorPalfi/publication/351093310_Roma_gyermekek_nevelese_es_segitese/links/60859ff8881fa114b42b06cb/Roma-gyermekek-nevelese-es-segitese.pdf#page=9

Ajánlott irodalom:

1. Gyarmathy Éva (2021): Tehetségfejlesztés-Lehetőségek kezdőknek és haladóknak. TEA KIADÓ KFT.: Budapest
2. Mohai Katalin és Perlusz Andrea (2020). Tantervi és módszertani útmutató füzetek- Útmutató az integrált és inkluzív oktatáshoz a többségi pedagógusok számára (2020). EFOP-3.2.15-VEKOP-17-2017-00001
ISBN 978-615-5297-99-1
<https://www.oktatas2030.hu/wp-content/uploads/2020/10/utmutato-az-integralt-es-inkluziv-oktatashoz.pdf>
3. Mesterházi Zsuzsa és Szekeres Ágota (2019): *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése*. ELTE BGGYK: Budapest

Az oktatás célja angolul:

The student should be familiar with domestic integration efforts and the broader understanding of inclusive education. Know the individual needs of children with special needs. Be familiar with the characteristics of different developmental trajectories and conditions leading to disability. Understand the problems of disadvantage. Keep in mind the importance of maintaining contact with parents and professionals. Be familiar with the early childhood care system, therapeutic and developmental options. Find your place in the signposting system and consider your competence limits. Know the differentiation options that take into account individual needs.

knowledge:

The student recognizes the unity of inclusive values, the order of values, and the importance of translating them into action. He/she can think along different guidelines and practices. He/she recognizes the need for differentiated education; the psychological, sociological, pedagogical contexts of developmental disorders; and recognizes those children who are developing at a different rate than average. The student knows the specifics of the education of children with special educational needs and disadvantaged children, the possibilities of co-education with the family; the methods of learning management and planning, and its forms of work and tools.

skills:

The student should be able to use and apply his/her psychological, sociological and pedagogical knowledge in Kindergarten work. He/she has to be able to plan and organize educational work according to an inclusive set of values, but also to incorporate and manage differentiated learning processes. He/she processes educational situations and problems independently, critically, and applies problem-solving techniques effectively. The student has to be able to work with the children's families and their immediate environment.

attitude:

The student authentically represents the inclusive value system. He/she is open to cooperation, strives for constructive creative and design work on his/her own and in groups. He/she considers the satisfaction of needs and care adapted to the individual needs of the child, and the development of a healthy system of habits to be a priority.

autonomy and responsibility

The student takes responsibility for organizing effective work in the group. He/she considers cooperation, personal responsibility and quality work to be important, and uses appropriate communication to achieve this. He/she critically evaluates his/her own activities. He/she is tolerant and accepts diversity. The student decides independently on the solution of problem situations related to his/her work, within the framework of the laws and institutional rules.

Az oktatás tartalma angolul:

- The concept of segregated, integrated education
- The concept of inclusive education
- Expanding the conceptual framework of inclusive education in the national and international literature
- Legislative and pedagogical understanding of special needs
- Characterisation of the population groups concerned
- Factors hindering inclusive education
- Implementation of inclusive education in Hungary, principles determining its effectiveness
- Characteristics of inclusive kindergarten
- Personnel, material, professional-emotional conditions of inclusive education
- Pedagogical methods of individual cognition for effectiveness, differentiation according to individual needs
- Specialist services and support from NGOs in the public and social sectors that promote inclusive education.
- Parent-child-teacher relationship, supportive communication.

A számonkérés és értékelés rendszere angolul: Practice mark (five-point evaluation)

Idegen nyelven történő indítás esetén az adott idegen nyelvű irodalom:

1. Odom, S. L. (2000). *Preschool Inclusion: What We Know and Where We Go from Here*. Topics in Early Childhood Special Education, 20 (1). 20-27.

Tárgyleírás

Tárgy neve: Pedagógia-pszichológia szigorlat (Pedagogy and Psychology Comprehensive Exam)

Tárgyfelelős neve: Böddi Zsófia Dr.

Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja:

Az összevont pedagógia-pszichológia szigorlat célja a pedagógia és pszichológia tárgyakból tanultak szintetizálása, az elméleti ismeretek és gyakorlati pedagógiai tapasztalatok összekapcsolása.

tudás:

- Rendelkezik a 3–7 éves gyermek harmonikus és komplex személyiség-kibontakoztatását megalapozó és elősegítő szaktudományos és módszertani ismeretekkel.
- Ismeri az óvodai nevelés szakterületének alapvető dokumentumait, tisztában van az óvodai nevelés általános céljaival, feladataival, a tevékenységi formák tartalmaival és ezek összefüggéseivel.
- Ismeri az óvodai nevelésben alkalmazható tervezés különböző szintjeit, a tervezés elméletét és módszertanát, az egyes szintek összefüggéseit, sajátosságait.
- Alapvető ismeretei vannak a 3–7 éves gyermek érési-fejlődési folyamatának pszichológiai, biológiai tényezőiről, jellemzőiről, törvényszerűségeiről és a gyermeki tanulás sajátosságairól. Tisztában van a koragyermekkor mint az egyéni életutat megalapozó fejlődési szakasz jelentőségével, a személyiség kibontakoztatásában és az élethosszig tartó tanulásban betöltött szerepével, továbbá a fejlődést és hátránykompenzálást támogató eljárásokkal.
- Ismeri az óvodás gyermek megismerésének módszereit.
- Tisztában van a játéktevékenység gyermeki fejlődésben betöltött meghatározó szerepével.
- Ismeri a 3–7 éves gyermek személyiségének kibontakoztatásához, az életkori sajátosságoknak és az egyéni fejlődési ütemnek megfelelő differenciált stratégiákat és módszereket, ezek kiválasztásának és alkalmazásának szempontjait, lehetőségeit.
- Tájékozott az integráció és inklúzió kérdéskörében.
- Rendelkezik az óvodai nevelés feladatainak ellátásához szükséges alapvető család- és gyermekvédelmi, gyermekjogi ismeretekkel, tájékozott a kora gyermekkori intervenció témakörében és a segítségnyújtás lehetőségeit illetően.

képesség:

- Pedagógiai, pszichológiai, társadalomismereti és módszertani ismereteit az óvodai nevelés pedagógiai gyakorlatában adaptív módon, a gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőit, valamint a gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve alkalmazza.
- A 3–7 éves gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőinek és egyéni sajátosságainak ismeretében meghatározza és kiválasztja a megfelelő nevelési, fejlesztési célokat, feladatokat és tartalmakat, képes a pedagógiai folyamat differenciált irányítására-facilitálására, elemzésére és értékelésére.

- Megfigyeli, feltérképezi és rögzíti a 3–7 éves gyermek személyiségének, képességstruktúrájának sajátosságait és a gyermeket körülvevő családi közeg szociokulturális meghatározóit, képes az óvodás gyermek fejlődésének nyomon követésére.
- Adaptív módon épít a 3–7 éves gyermekek eltérő személyiségére, előzetes tapasztalataira, tudására, kompetenciáira, életkori sajátosságaira.
- Támogatja a 3–7 éves gyermek személyiségének harmonikus kibontakoztatását, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkorspecifikus alakítását.
- Képes az óvodáskorú gyermekek integrált, inkluzív nevelésének szakszerű támogatására, a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését segítő adekvát módszerek alkalmazására.
- A gyermekintézmény partnereivel – család, bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, szakszolgálatok, szakmai szolgáltatók, más köznevelési intézmények, fenntartó – előítélet-mentes, kölcsönös tiszteletra és bizalomra épülő kapcsolatrendszer alakít ki, együttműködik, szakmai szituációkban szakszerűen, közérthetően és hitelesen kommunikál, a gyermeket érintő problémák esetén segítséget nyújt, a megoldási lehetőségek kidolgozásában közreműködik.
- Eligazodik az óvodai nevelést szabályozó szakmai, etikai és jogi dokumentumokban, azok vonatkozó részeit mindennapi munkája során felhasználja.

attitűd:

- Elkötelezett a 3–7 éves gyermek és a gyermekcsoport tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezését és bővítését elősegítő stratégiák, módszerek, tevékenységek megválasztása és a támogató környezet kialakítása iránt.
- Személyiségét előítélet-mentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítő attitűd jellemzi, inkluzív és multikulturális szemlélettel rendelkezik, törekszik a kulturális önazonosság megőrzésének, ápolásának elősegítésére és a gyermekközösségbe történő beilleszkedés támogatására.
- Elfogadja, hogy az óvodai nevelés gyermek-, játék- és tevékenységközpontú, befogadó, az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Igénye van az óvodai nevelési folyamat több szempontú elemzésére-értékelésére, és az eredmények tükrében a jövőbeni tervek és tevékenységek átgondolására, módosítására.

autonómia és felelősség:

- Felelősséget vállal a rábízott 3–7 éves gyermekekért, a gyermekcsoportért, a nevelési intézményben végzett tevékenységéért.
- Felelősséggel tartozik az óvodás korú gyermek személyiségének sokoldalú, harmonikus kibontakoztatásáért, az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges személyi, tárgyi környezet megteremtéséért.
- Felelősséget vállal az óvodai nevelési folyamat tervezése során hozott döntéseiért és pedagógiai tevékenységének következményeiért.
- Reflektív óvodapedagógusként, autonóm személyiségként szakmai fejlődésének tudatos irányítója.
- Szakmai együttműködések kialakításában és fenntartásában felelősséggel működik közre.

Az oktatás tartalma:

A gyermek megismerése az óvodában; A család; Érzelmi biztonság óvodáskorban; Az óvodás gyermek érzelmi és szükségletei; Testi és mozgásfejlődés, valamint a nyelvi és kommunikációs fejlődés 3-7 éves kor között; Kognitív fejlődés óvodás és kisiskolás korban; Játék pszichológiai és pedagógiai vonatkozásai; Inkluzív nevelés az óvodában; Szocializáció, szociális tanulás, erkölcsi fejlődés; Éntudat, énkép, társas kapcsolatok; Az óvoda-iskola átmenet; Óvoda mint intézmény; Az óvodapedagógus személye és feladatai az óvodai nevelés során; Az óvodapedagógus tervező munkája

A számonkérés és értékelés rendszere:

ötfokozatú szigorlat

Irodalom:

1. Golyán Sz. (2018). *Pedagógiai tervezés az óvodában*. Foglalkozástervezés lépésről lépésre. Raabe Klett Kiadó, Budapest.
2. Kovács G., Bakosi É. (2004). *Óvodapedagógia I*. Debrecen.
3. N. Kollár K., Szabó É. (szerk.) (2017). *Pedagógusok pszichológiai kézikönyve. I-II*. Osiris Kiadó, Budapest. <https://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/handle/123456789/2913>
4. Forray R. K. (2003). A multikulturális/interkulturális nevelésről. *Iskolakultúra*, 13(6-7), 18–26. old.
5. Schiffer Cs., Szekeres Á. (2013). Az integratív pedagógia nevelésmélete. ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar. 2. fej.

Az oktatás célja angolul:

The aim of the combined pedagogy-psychology examination is to synthesize what has been learned from the subjects of pedagogy and psychology, and to combine theoretical knowledge and practical pedagogical experience.

knowledge:

- Possesses scientific and methodological knowledge to support the harmonious and comprehensive development of 3-7-year-old children, laying the foundation for their overall health development.
- Familiar with fundamental documents in the field of kindergarten education, aware of the general objectives and tasks of kindergarten education, as well as the content and interconnections of activity forms.
- Knowledgeable about the different levels of planning applicable in kindergarten education, the theory and methodology of planning, and the interrelations and specifics of each level.
- Has basic knowledge of the psychological and biological factors, characteristics, regularities of the developmental processes of 3-7-year-old children, and the peculiarities of child learning.
- Recognizes the significance of early childhood as a developmental stage laying the foundation for individual life paths, personality development, and lifelong learning. Familiar with procedures supporting development and compensating for disadvantages.
- Familiar with methods of understanding preschool children. 7
- Familiar with differentiated strategies and methods suitable for unfolding the personality of 3-7-year-old children, considering age-specific characteristics and individual developmental pace, and understands the selection and application criteria and possibilities.
- Understands the correlation between spontaneous and planned environmental impact, direct and indirect educational methods, and learning processes occurring in kindergarten education activities shaping the development of 3-7-year-old children.
- Can interpret the sociocultural embeddedness of child development and its impact on the pedagogical process. Aware of components and determinants of disadvantageous situations.
- Informed about issues related to integration and inclusion.
- Possesses basic knowledge of family and child protection, child rights, and is informed about early childhood intervention and assistance options.

skills:

- Applies pedagogical, psychological, socio-scientific, and methodological knowledge adaptively in kindergarten education practice, considering the age characteristics of the child and the child group, as well as individual characteristics of the children.

- Determines and selects appropriate educational and developmental goals, tasks, and contents, capable of differentiated guidance, facilitation, analysis, and evaluation of the pedagogical process, considering the age characteristics and individual traits of 3-7-year-old children.
- Observes, plans, and records the characteristics of the personality and ability structure of 3-7-year-old children and the sociocultural determinants of the family environment, capable of monitoring the development of preschool children.
- Builds adaptively on the diverse personalities, previous experiences, knowledge, competencies, and age-specific characteristics of 3-7-year-old children.
- Supports the harmonious development of the personality of 3-7-year-old children, shaping the individual and age-specific physical, social, and cognitive abilities.
- Capable of providing expert support for the integrated, inclusive education of preschool children, applying appropriate methods to assist children with special educational needs.
- In partnership with child care facilities, families, service providers, professional services, other educational institutions, and stakeholders, establishes a relationship based on prejudice-free mutual respect and trust, collaborates, communicates professionally, comprehensibly, and credibly, and provides assistance in case of issues affecting children, contributing to the development of solutions.

attitude:

- Committed to strategies, methods, and activities that facilitate the organization and expansion of experiences and knowledge of 3-7-year-old children and child groups.
- Characterized by a personality of impartiality, tolerance, social sensitivity, and a supportive attitude, with an inclusive and multicultural perspective. Strives to preserve and support cultural self-identity and facilitate integration into the child community.
- Accepts that kindergarten education should be child-centered, play-centered, inclusive, and that pedagogical effects applied in kindergarten education should align with the child's personality.
- Has a desire for multidimensional analysis and evaluation of the kindergarten education process, and, based on the results, reflects on and modifies future plans and activities.

autonomy and responsibility

- Assumes responsibility for 3-7-year-old children, the child group, and the activities carried out in the educational institution.
- Takes responsibility for the versatile and harmonious development of the personality of preschool children, creating the necessary personal and material environment for healthy development and education.
- Assumes responsibility for decisions made during the planning of the kindergarten education process and the consequences of their pedagogical activities.
- As a reflective kindergarten teacher, acts as the conscious director of their professional development.
- Participates responsibly in the establishment and maintenance of professional collaborations.

Az oktatás tartalma angolul:

Getting to know children's development; Family; Emotional safety in early childhood; the emotional development and needs of preschool-aged children; Physical, motoric and language development of children from the age of 3 to 7; Cognitive development in early childhood and middle childhood; Play in Kindergarten (psychology and pedagogy); Inclusive Education in Kindergarten; Social system of development; The place and role of the kindergarten; The personality of the kindergarten teacher and his/her relationship with the child; Planning, organizational frameworks, methods, and tools for kindergarten experiences

A számonkérés és értékelés rendszere angolul:

comprehensive exam, five-point evaluation

Idegen nyelven történő indítás esetén az adott idegen nyelvű irodalom:

2. McGraw Hill. Edwards, C. P. (Spring 2002). *Three approaches from Europe: Waldorf, Montessori, and Reggio Emilia*. Early Childhood Research & Practice: An Internet Journal on the Development, Care, and Education of Young Children.
<https://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1001&context=famconfacpub>
3. Espinosa, Linda M. (2002). *High-quality preschool: Why we need it and what it looks like*. Preschool Policy Matters (NIEER Policy Brief, Issue 1). New Brunswick, NJ: National Institute for Early Education Research.
4. Odom, S. L. (2000). *Preschool Inclusion: What We Know and Where We Go from Here*. Topics in Early Childhood Special Education, 20 (1). 20-27.
5. Harris, M. & Westermann, G. (2015). *A Student's Guide to Developmental Psychology*. London and New York: Psychology Press Taylor & Francis Group.
6. Smith, P. K. (2010). *Children and Play*. Chichester: Wiley-Blackwell.